

Po absolvování 9 let\* povinné školní docházky navazuje vzdělávání v ČR střední školou (SŠ). Hlavní rozdělení SŠ je na **obory s výučním listem a maturitní obory**.

**Výuční list** je osvědčení vystavené na závěr 3letého učebního oboru po složení závěrečných zkoušek – ty mají teoretickou a praktickou část.

**Obory s výučním listem** připravují absolventy na konkrétní řemesla (např. truhlář, kadeřník, kuchař–číšník). Toto vzdělání trvá obvykle **3 roky** a opravňuje absolventy k výkonu dané profese; v některých případech také k založení živnosti a podnikání v daném oboru. Výuka zahrnuje odborný výcvik (praxi) a typicky se střídá 1 týden praxe na pracovišti a 1 týden teoretické výuky ve škole. Tyto obory nabízejí **střední odborná učiliště (SOU)**.

**Maturita** je série státních zkoušek, jejichž úspěšným absolvováním je zakončeno střední vzdělání a **umožňuje další studium na jakékoli vysoké škole (VŠ) nebo vyšší odborné škole (VOŠ)**. Povinnou součástí zkoušek je vždy zkouška z českého jazyka a literatury, jednoho cizího jazyka a alespoň dvou dalších předmětů.

Maturitní vzdělání trvá obvykle **4 roky**. Dělí se na **všeobecné** – to nabízejí **gymnázia** – a na **střední odborné** – to nabízejí **střední odborné školy (SOŠ)**. Zatímco gymnázia jsou spíše obecnou přípravou na VŠ studium, SOŠ se už od začátku specializují a připravují studenty na práci nebo návazné VŠ/VOŠ studium v konkrétních oborech (s maturitou z gymnázia i ze SOŠ je ale možné hlásit se na jakýkoli VŠ obor). Druhů SOŠ je celá řada, např. zdravotnické školy, obchodní akademie, průmyslové a technické školy atd.

Maturitu je možné získat i po absolvování oboru zakončeného výučním listem. Slouží k tomu tzv. **nástavbové studium** – typicky 2 roky trvající navazující studium (např. obor podnikání) na učilišti.

\* víceletá gymnázia a konzervatoře – Některé střední školy začínají už dříve v průběhu plnění 9 let povinné školní docházky (viz list ZŠ). Například 8letá gymnázia (po 5. třídě ZŠ) nebo 6letá gymnázia (po 7. třídě ZŠ). Podobně fungují také konzervatoře – umělecké školy, kde se studuje zejména hudba a tanec.

V rámci přijímacího řízení na maturitní obory se v 1. kole skládají jednotné přijímací zkoušky.

Informace o dostupných oborech najdete na specializovaných portálech a na webech jednotlivých škol (viz odkazy níže). Všechny vzdělávací obory mají svůj unikátní kód (například: *Obchodní akademie 63-41-M/02*). Kód je důležitý při výběru oboru a vyplňování přihlášky. Podle písmene v kódu snadno poznáte, o jaký typ vzdělání jde.

- \* H – střední vzdělání s výučním listem (střední odborná učiliště - SOU).
- \* L – úplné střední odborné vzdělání s maturitou – podobně jako u učebních oborů H studenti absolvují teoretickou výuku i odborný výcvik; studium je ale ukončeno maturitou.
- \* K – všeobecné střední vzdělání s maturitou (gymnázia).
- \* M – střední odborné školy (SOŠ) – odborné vzdělání s maturitou.

! Obory typu E jsou také obory s výučním listem, jde ale o nižší střední vzdělání = nižší kvalifikace a po jejich dokončení si nelze udělat nástavbu s maturitou. Obvykle trvají 2 nebo 3 roky a jsou určeny především uchazečům např. s mentální retardací nebo závažnými poruchami učení. Tyto obory proto důrazně nedoporučujeme mladým lidem, jejichž jediným handicapem je, že zatím neumějí dobře česky.

! Jedna škola může nabízet i více typů vzdělání (např. jak obory maturitní, tak i s výučním listem), a to i s podobným zaměřením.

#### UŽITEČNÉ ODKAZY:

- 📄 Schéma stupňů vzdělání na webu META: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 📄 Portál Infoabsolvent: [www.infoabsolvent.cz](http://www.infoabsolvent.cz)
- 📄 Portál <https://www.atlaskolstvi.cz/>

След завършването на 9 години\* задължително училищно обучение, в образованието в ЧР следва средното училище (СУ). Основното разделение на средните училища е на **специалности със свидетелство за професионална квалификация и специалности с матура**.

**Свидетелството за професионална квалификация** е удостоверение, което се издава в края на 3-годишната учебна специалност след полагане на заключителните изпити - те имат теоретична и практическа част.

**Специалностите със свидетелство за професионална квалификация** подготвят завършилите за конкретни професии (напр. дърводелец, фризьор, готвач-сервитьор). Това образование обикновено трае **3 години** и дава право на завършилите да упражняват дадената професия; в някои случаи също така за регистриране на ЕООД и реализиране на търговска дейност в дадената област. Обучението включва професионална подготовка (практика) и обикновено се редува 1 седмица практика на работно място и 1 седмица теоретично обучение в училище. Тези специалности се предлагат от **средните професионални училища**.

**Матурата** е поредица от държавни изпити, чрез чието успешно полагане се завършва средно образование и се **дава възможност за по-нататъшно обучение в какъвто и да е университет или висше професионално училище**. Задължителна част от изпитите винаги е изпит по чешки език и литература, един чужд език и поне два други предмета.

Образованието завършващо с матура обикновено трае **4 години**. Дели се на **общообразователно** – предлагат го **гимназиите** - и на **средно професионално** - предлагано от **средните професионални училища (СПУ)**. Гимназиите са по-скоро обща подготовка за следване във висше учебно заведение, докато средните професионални училища се специализират от самото начало и подготвят учениците за работа или последващо образование в университет или висше професионално училище по конкретните специалности (с матура от гимназия и от средно професионално училище е възможно обаче да се кандидатства за каквата и да е университетска специалност). Има много видове средни професионални училища, например медицински училища, бизнес академии, индустриални и технически училища и др.

Матура може да се положи и след приключване на специалност, завършваща със свидетелство за професионална квалификация. За това служи така нареченото **надграждащо обучение** – обикновено траещо 2 години последващо обучение (напр. специалност бизнес) в професионалното училище.

\* многогодишни гимназии и консерватории - Някои средни училища започват по-рано по време на изпълнението на 9-годишното задължително училищно обучение ([вижте лист ОУ](#)). Например 8-годишни гимназии (след 5-ти клас на ОУ) или 6-годишни гимназии (след 7-ми клас на ОУ). По подобен начин функционират и консерваториите – училища по изкуства, където се изучават основно музика и танци.

В рамките на процедурата за прием за специалностите завършващи с матура се полагат в 1-ви кръг унифицирани [приемни изпити](#).

Информация за наличните специалности можете да намерите на специализираните портали и на сайтовете на отделните училища (вижте линковете по-долу). Всички специалности имат свой уникален код (например: *Бизнес академия 63-41-M/02*). Кодът е важен при избора на специалност и попълването на [заявление](#). По буквата в кода можете лесно да разберете за какъв тип образование става въпрос.

- \* Н – средно образование със свидетелство за професионална квалификация (средни професионални училища - СПУ).
- \* Л – пълно средно професионално образование с матура - подобно на образователните специалности Н, студентите преминават теоретично обучение и професионална подготовка; обучението обаче се завършва с матура.
- \* К – общообразователно средно образование с матура (гимназии).
- \* М – средни професионални училища (СПУ) - професионално образование с матура.

! Специалностите от тип Е също са специалности със свидетелство за професионална квалификация, но става въпрос за по-ниско средно образование = по-ниска квалификация и след завършването им не е възможно да се кара надграждащо обучение с матура. Обикновено траят 2 или 3 години и са предназначени предимно за кандидати например с умствена изостаналост или тежки обучителни увреждания. Ето защо изключително не препоръчваме тези специалности на млади хора, чийто единствен недостатък е, че все още не знаят добре чешки език.

! Едно и също училище може да предлага и повече видове образование (напр. както специалности с матура, така и със свидетелство за професионална квалификация), при това с подобен фокус.

#### ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ:

- 👁️ [Схема на степените на образование на сайта на META: https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/](https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/)
- 👁️ Портал Infoabsolvent: [www.infoabsolvent.cz](http://www.infoabsolvent.cz)
- 👁️ Портал <https://www.atlasskolstvi.cz/>